Mánudaginn 6. október 1997.

Nr. 401/1997. **Ríkislögreglustjóri**
(Jón H. Snorrason saksóknari)
gegn
Ágústi Kristjánssyni
(Karl Georg Sigurbjörnsson hdl.)

Kærumál. Gæsluvarðhald, a-liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Garðar Gíslason, Gunnlaugur Claessen og Markús Sigurbjörnsson.

Varnaraðili skaut málinu til Hæstaréttar með kæru 1. október 1997, sem barst réttinum ásamt kærumálsgögnum 2. sama mánaðar. Kærður er úrskurður Héraðsdóms Reykjavíkur 30. september 1997, þar sem varnaraðila var gert að sæta gæsluvarðhaldi allt til föstudagsins 10. október nk. kl. 16.00. Kæruheimild er í 1. mgr. 142. gr. laga nr. 19/1991 um meðferð opinberra mála. Varnaraðili krefst þess aðallega, að hinn kærði úrskurður verði felldur úr gildi, en til vara, að gæsluvarðhaldi verði markaður skemmri tími. Þá krefst hann kærumálskostnaðar.

Sóknaraðili krefst staðfestingar hins kærða úrskurðar.

Með vísan til þess, sem greinir í hinum kærða úrskurði, verður fallist á, að rökstuddur grunur sé um, að varnaraðili hafi brotið gegn 155. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og 2. mgr. 126. gr. tollalaga nr. 55/1987. Í greinargerð sóknaraðila fyrir Hæstarétti kemur fram, að eftir sé að afla gagna erlendis vegna kaupa á mörgum þeirra bifreiða, sem um ræðir í málinu. Fyrir höndum séu skýrslutökur af varnaraðila og öðrum sakborningi með hliðsjón af umfangsmiklum gögnum um sakarefnið, sem hald hafi verið lagt á við húsleit. Misræmi sé í framburði þeirra, en hætta sé á, að þeir geti sammælst um framburð sinn, fari varnaraðili frjáls ferða sinna. Þá sé einnig eftir að taka vitnaskýrslur af þeim, sem keyptu bifreiðar af varnaraðila og hinum sakborningnum, og auk þess afla upplýsinga um greiðslur fyrir bifreiðarnar og ráðstöfun andvirðis þeirra. Samkvæmt þessu þykir nægilega rökstutt, að fullnægt sé skilyrðum a-

liðar 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991 til gæsluvarðhalds. Verður niðurstaða hins kærða úrskurðar því staðfest.

Kærumálskostnaður dæmist ekki.

D ó m s o r ð:

Hinn kærði úrskurður er staðfestur.

Úrskurður Héraðsdóms Reykjavíkur 30. september 1997.

Ár 1997, þriðjudaginn 30. september, er á dómþingi Héraðsdóms Reykjavíkur, sem háð er í Dómhúsinu við Lækjartorg af Júlíusi B. Georgssyni dómarafulltrúa, kveðinn upp úrskurður þessi.

Ríkislögreglustjóri hefur krafist þess, að Ágústi Kristjánssyni, kt. 110261-5199, Öldugerði 13, Hvolsvelli, verði með vísan til a-liðar 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991 gert að sæta gæsluvarðhaldi til föstudagsins 10. október nk. kl. 16, vegna grunar um brot gegn 155. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og tollalögum nr. 55/1987, einkum 126. gr.

Í greinargerð, sem fylgir kröfunni, kemur fram, að efnahagsbrotadeild ríkislögreglustjóra vinni nú að rannsókn á innflutningi kærða og Jóhanns Stefánssonar á bifreiðum frá Þýskalandi frá því í febrúar 1996. Bifreiðarnar hafi í flestum tilvikum verið fluttar inn og tollafgreiddar í nafni kærða eða einkahlutafélags kærðu, Frjáls markaðar. Telur ríkislögreglustjóri, að rökstuddur grunur sé um, að kærðu hafi lagt fyrir tollyfirvöld falsaða reikninga um kaupverð í því skyni að komast hjá greiðslu aðflutningsgjalda í samræmi við hina fölsuðu reikninga, þar sem kaupverð var verulega lægra en raunverulega var.

Upphaf málsins má rekja til kæru ríkistollstjóraembættisins frá 16. þ. m. til ríkislögreglustjóra vegna tollsvika á grundvelli reikninga, sem taldir eru falsaðir, en lagðir voru til grundvallar við tollafgreiðslu sautján bifreiða í nafni kærða í febrúar til maí 1996. Meðal kærugagna eru afrit reikninga, sem þýsk tollyfirvöld hafa aflað úr bókhaldi seljenda í Þýskalandi. Samkvæmt þeim gögnum, er kaupandi í Þýskalandi Jóhann Stefánsson, en samkvæmt þeim reikningum, sem lagðir voru fram hjá hérlendum tollyfirvöldum, er kaupandi í sömu tilvikum kærði og kaupverð tilgreint mun lægra. Reiknast ríkistollstjóraembættinu svo til, að með þessum hætti hafi verið komist hjá að greiða 12.053.025 kr. í aðflutningsgjöld af sautján bifreiðum. Við athugun á reikningum, sem lagðir hafa verið fram að undanförnu vegna tollafgreiðslu bifreiða í nafni Frjáls markaðar ehf., hefur komið í ljós, að reikningar vegna ýmissa tilvika bera sama reikningsnúmer. Alls hafa 26 bifreiðar verið fluttar inn að undanförnu og tollafgreiddar í nafni Frjáls markaðar ehf.

Í morgun var gerð leit á heimili kærða að Öldugerði 13 og starfsstöð hans að Ormsvelli 7, hvort tveggja á Hvolsvelli, og starfsstöð Frjáls markaðar ehf. að Ármúla 29, Reykjavík. Lagt var hald á mikið magn skjala og gagna um ofangreinda starfsemi. Meðal þess, sem fannst, voru reikningar, er bera með sér að vera frumrit, vegna kaupa á bifreiðum í Þýskalandi í tilvikum, þar sem aðrir reikningar, að öllu leyti eins nema um kaupverð, hafa verið lagðir fram hjá tollyfirvöldum hér á landi. Þá fundust einnig skjöl, drög eða fullgerð, sem bera með sér að vera gerð eftir réttum skjölum, svo og tilbúin reikningseyðublöð seljenda í Þýskalandi. Einnig hafa fundist gögn frá hinum þýsku seljendum, sem benda til þess, að söluverð bifreiða hafi verið mun hærra en fram kemur á þeim reikningum, er lagðir voru fram af kærðu í nafni Frjáls markaðar ehf. við tollafgreiðslu hér á landi.

Kærði hefur við yfirheyrslur neitað, að sér hafi verið kunnugt um, að í þessum viðskiptum hafi fé verið haft af íslenska ríkinu. Hann sé að vísu skráður framkvæmdastjóri Frjáls markaðar ehf., en nánast ekkert haft af rekstrinum að segja. Er helst að skilja af framburði kærða, að kærði Jóhann hafi séð um alla þætti við innflutning bifreiðanna, en hann að vísu sjálfur stundum komið að tollafgreiðslu þeirra og sölu til kaupenda hérlendis.

Rannsókn máls þessa er á frumstigi, og umfang þess er mikið. Af gögnum málsins er ljóst, að þáttur kærða í málinu er verulegur og að fram þurfa að fara ýtarlegar yfirheyrslur yfir honum og öðrum þeim, er tengjast málinu með saknæmum hætti, en þegar liggur fyrir, að verulegs ósamræmis gætir í framburði kærða og Jóhanns Stefánssonar.

Samkvæmt framansögðu og þegar rannsóknargögn málsins eru virt, er rökstuddur grunur uppi um, að kærði eigi aðild að málinu með saknæmum hætti, og verður að telja hættu á, að hann kunni að spilla sakargögnum, fari hann frjáls ferða sinna. Kann brot það, sem hér er til rannsóknar, að varða kærða fangelsisrefsingu samkvæmt 155. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og 126. gr. tollalaga nr. 55/1987.

Með vísan til framanritaðs og skírskotun til a-liðar 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991 um meðferð opinberra mála verður kærða gert að sæta gæsluvarðhaldi, eins og krafist er og nánar greinir í úrskurðarorði.

Úrskurðarorð:

Kærði, Ágúst Kristjánsson, sæti gæsluvarðhaldi allt til föstudagsins 10. október nk. kl. 16.